

5. Питання Державної служби України з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань : Указ Президента України від 08.04.2011 № 441/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1249.

6. Про вдосконалення державного управління у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та туберкульозу в Україні : Указ Президента України від 30.11.2005 № 1674/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 48. – Ст. 2992.

7. Національна експертна комісія України з питань захисту суспільної моралі узагальнила матеріали про роботу Міністерства охорони здоров'я України у сфері захисту суспільної моралі у 2012 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moral.gov.ua/news/615/>

8. Профілактика СНІДу – складова безпеки держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://new.lib.rv.ua/ua/virt/69/>

9. Державна політика у сфері протидії ВІЛ/СНІДу здійснюється на засадах розширення комплексності послуг та міжсекторальної взаємодії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20121128_5.html

А. Слізовська,

студентка 5 курсу

Інституту національного і міжнародного права,

Міжнародний гуманітарний університет;

керівник – канд. юрид наук, доцент В. І. Ігнатенко

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Питання побудови правової держави є надзвичайно актуальними для сучасного етапу розвитку нашої держави. Проголошення нашої держави в Конституції України правовою зумовлює необхідність їх практичного вирішення [1].

Адміністративна відповідальність як вид санкцій публічно-правової сфери починає свій розвиток ще в античному праві. Категорія римського права *administratio* («управління») відносилася, як правило, до регламентації майнових відносин. Але в римському праві використовувались адміністративно-правові поняття, які отримали розвиток в національних системах, в тому числі у вітчизняному праві, включаючи також Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Нормативна регламентація відносин, подібних до відносин сучасної відповідальності, з'являється на теренах колишньої Російської імперії у другій половині 19 ст., хоча жоден правовий акт того часу не використовує поняття «адміністративна відповідальність», та і власне поняття «відповідальність» використовується досить рідко.

У 1861 р. у доповідній записці про судово-поліцейський статут головнокеруючий другим відділенням Державної Ради граф Д. Н. Блудов вказував на необхідність відмежування злочинів, підвідомчих кримінальним судам, від «поліцейських проступків», які у країнах Західної Європи розглядались спеціальними поліцейськими суддями або адміністративними органами. Підготовлений під керівництвом Д. Н. Блудова додаток до доповідної записки під назвою «Матеріали для складання проекту статуту судово-поліцейського» є першою спробою законопроектних робіт у цій галузі.

Проект судово-поліцейського статуту, що містив 206 статей, був переданий на розгляд до другого відділення Державної Ради у лютому 1864 р., а його останній варіант під назвою «Статут про покарання, що накладаються мировим суддями» був затверджений 20 листопада 1864 р.

Статут про покарання складався з 13 глав, перша з яких містила загальні положення (порядок зміни стягнень, обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідаль-

ність, тощо). Решта глав, що становили його Особливу частину, містила у собі зміст 150 проступків, поділених між собою залежно від об'єкта посягання [2].

Одночасно зі встановленням судового порядку розгляду справ про маловажні злочини та проступки низкою правових актів передбачався адміністративний порядок розгляду та вирішення справ про певні правопорушення. Так, наприклад, Положенням про заходи щодо охорони державного порядку та громадського спокою від 1881 р. встановлювалося, що у місцевостях, оголошених у стані посиленої охорони, права та обов'язки щодо збереження державного порядку та громадської безпеки покладаються на Генерал-губернаторів, а в губерніях, які їм не підвідомчі – на Губернаторів і Градоначальників [3].

Адміністративний порядок накладання стягнень передбачався також Зводом статутів про акцизні збори, до якого належали Статут про збір на питні напої, Статут про тютюновий збір і Правила про акцизи з цукру, з освітлювальних нафтових масел і підпалювальних сірників, а також про продаж фосфору.

Після створення у 1922 р. Радянського Союзу, до якого Україна увійшла як союзна республіка, ситуація з розвитком відносин адміністративної відповідальності дещо повторилась. 27 липня 1927 р. була видана Постанова «Про надання адміністративним органам права вживати заходів адміністративного впливу за маловажні правопорушення».

Згідно з цією Постановою, для звільнення судових установ від маловажних кримінальних справ і прискорення їх вирішення адміністративним органам різних рівнів було надано право вживати заходів адміністративного впливу за певні (маловажні) правопорушення. Взагалі, у законодавстві 20 – 50-х років поняття «адміністративна відповідальність» зустрічається дуже рідко. Власне це були одиничні нормативні акти. Аналіз законодавства УРСР та СРСР 20 – 70-х років свідчить про те, що здебільшого під адміністративною відповідальністю розумілось, насамперед, застосування штрафів в адміністративному порядку за різноманітні правопорушення.

У 1967 р. з метою впорядкування законодавства про адміністративну відповідальність і зміцнення законності в його застосуванні, почали з'являтися пропозиції розробки Основ законодавства СРСР і союзних республік про адміністративну відповідальність, що і було передбачено у Постанові Президії Верховної Ради СРСР від 13.10.1967 р. Процес розробки зазначеного акту тривав досить довго і 23.10.1980 р. Верховною Радою СРСР було прийнято Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про адміністративні правопорушення. На той час законодавство про адміністративну відповідальність включало близько 500 нормативних актів, і потреба в їх кодифікації була вкрай актуальною.

І, нарешті, 07.12.1984 р. був прийнятий Кодекс Української РСР про адміністративні правопорушення, який з численними змінами діє і сьогодні. З прийняттям цього Кодексу процес кодифікації законодавства про адміністративну відповідальність набуває логічного завершення, але, як і в інших нормативних актах, визначення поняття «адміністративна відповідальність» у ньому відсутнє, хоча саме поняття досить часто використовується.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Бондаренко Г. П. Адміністративна відповідальність в СРСР / Г. П. Бондаренко. – Львів : Вища школа, 1975. – 176 с.
3. Титов Ю. П. Хрестоматия по истории государства и права России : учебное пособие. – М. : Проспект, 1998. – 469 с.